
Notitie Corona scenario's RES

*Opgesteld door Nationaal Programma RES, IPO, VNG en UvW
31 maart 2020*

Inleiding

Het Coronavirus heeft niet alleen effect op de RES, maar op een veelheid aan (beleids- en uitvoerings) ontwikkelingen bij provincies, gemeenten, waterschappen en andere partijen.

De concept-RES of voorlopige concept-RES krijgt in de regio's zeer waarschijnlijk minder diepgang doordat capaciteit van ambtenaren en bestuurders op dit moment deels wordt 'weggehaald' bij de RES-teams ten behoeve van meer bedrijf kritische processen bij provincies, gemeenten en waterschappen.

Ook NP RES en PBL-proces ondervinden hinder van het Coronavirus in de voorbereidingen van de analyse en appreciatie. De QuickScan kan door de ontstane situatie mogelijk niet tijdig of onvoldoende gevuld worden, omdat ze afhankelijk is van concept-RES'en of voorlopige RES'en welke mogelijk in mei nog niet beschikbaar zijn. PBL heeft nodig dat ze in juni en juli fysiek bij elkaar kan komen. Op dit moment is onduidelijk wat de situatie dan zal zijn.

Wat we op grond van de huidige situatie constateren is dat het toepassen van de verdeelsystematiek per 1 oktober a.s. zoals opgenomen in het klimaatakkoord zoals bedacht niet langer haalbaar lijkt.

Onderstaand vindt u vijf scenario's, met daarbij een grove inschatting van het effect. Voor alle scenario's geldt dat de doelen en ambities voor 2030 en 2050 blijven staan. De weg waar langs we deze denken te kunnen realiseren verandert als gevolg van de Coronacrisis.

Het is een uitwerking op hoofdlijnen waarbij inzichtelijk wordt wat de nieuwe planning is en welke financiële consequenties dit heeft.

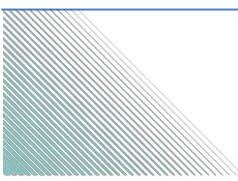
Scenario 1: Geen wijziging in data aanbrenge

1 juni oplevering Concept-RES en/of voorlopige Concept-RES laten staan én 1 maart 2021 oplevering RES 1.0 laten staan ongeacht de maatschappelijke omstandigheden van de Coronacrisis

Plus:

- Vasthouden aan afspraken waarvoor is getekend
- Druk erop houden
- De planning met andere onderdelen klimaatakkoord blijft intact

Min:

- Beweging van onderop wordt doorkruist, signalen uit regio's vinden geen gehoor wat leidt tot weerstand en onvrede bij regio's.
 - Maatschappelijke situatie wordt niet meegewogen
 - Reëel in dit scenario is dat niet alle 30 regio's gaan inleveren indien de oorspronkelijke doelstelling vast wordt gehouden t.a.v. de analyse & verdeelsystematiek. De eerste signalen daarvoor zijn al binnen.
-
- 

- Waarde-analyse PBL mogelijk beperkt: hoe minder up-to-date/compleet de gegevensbasis is voor de doorrekening des te algemener/minder diepgravend de uitspraken van PBL worden. Als niet alle regio's aanleveren is er geen gedegen basis voor landelijk beeld.
- Participatie/draagvlak minder tot niet door invloed van Corona, veel bijeenkomsten afgezegd. Vooral ook: wat doet dit voor het draagvlak en het proces naar 2030?

Impact scenario op Route35 en advies:

- PBL-analyse van concept-RES en/of voorlopige concept-RES geen zuivere basis voor inzet van de verdeelsystematiek als onderdeel van Route35. De verdeelsystematiek toepassen op 1 oktober lijkt daardoor onwenselijk/onhaalbaar.
- Toepassing verdeelsystematiek risicovol

Scenario 2: 1 juni laten staan voor concept-RES en/of voorlopige Concept-RES, maar vertraging compenseren op weg naar RES 1.0 (1 juli 2021)

1 juni concept-RES en/of voorlopige concept-RES laten staan, maar ontstane vertraging compenseren door RES 1.0 deadline te verschuiven naar 1 juli 2021

Plus:

- Druk erop houden enerzijds, maar ruimte creëren in proces naar RES 1.0 voor participatie zowel bestuurlijk als met samenleving
- Deels gehoor geven aan signalen uit regio's
- Waarde-analyse PBL mogelijk beperkt: hoe minder up-to-date/compleet de gegevensbasis is voor de doorrekening des te algemener/minder diepgravend de uitspraken van PBL worden. Als niet alle regio's aanleveren is er geen gedegen basis voor landelijk beeld.

Min:

- Beweging van onderop wordt deels doorkruist, wat mogelijk leidt tot weerstand en onvrede bij regio's
- Ruimte voor participatie met volksvertegenwoordigers en samenleving zal dan op grond van concept-RES met inzichten PBL en concreet beeld t.a.v. ruimtelijke inpassing dit najaar plaatsvinden en eerste helft 2021
- SDE mogelijk niet inzetbaar, verkennen of mogelijk andere instrumenten moet worden ontwikkeld om de doelen zoals opgenomen in het Klimaatakkoord te realiseren
- Landelijke verkiezingen vinden plaats in maart 2021. Uitkomst ongewis, kabinet nog niet geformeerd op moment dat RES 1.0 naar raden, staten en algemeen besturen gaan.
- Decentrale overheden worden mogelijk door andere partners Klimaatakkoord ervaren als onbetrouwbare partner

Impact scenario op Route35 en advies:

- PBL-analyse van Concept-RES en/of voorlopige Concept-RES waarschijnlijk geen basis voor inzet van de verdeelsystematiek als onderdeel van Route35. De verdeelsystematiek, toepassen op 1 oktober lijkt daardoor onwenselijk/onhaalbaar.
- Toepassing verdeelsystematiek risicovol

Scenario 3: 1 juni concept-RES en/of voorlopige Concept-RES laten vervallen, 1 maart 2021 handhaven voor RES 1.0

1 juni analyse PBL vervallen, alleen datum 1 maart 2021 handhaven zodat tijd aan RES 1.0 besteed kan worden.

Dit gaat voorbij aan dat veel regio's al een redelijk vergaande versie van de concept-RES hebben opgesteld welke geen waardering krijgt. Daarnaast wordt voorbij gegaan aan het leerproces van de concept-RES op weg naar RES 1.0.

Dit is een wijziging van de afspraken in het Klimaatakkoord.

Min:

- Participatie/draagvlak mogelijk verminderd door invloed van Corona, veel bijeenkomsten afgezegd. Net als in scenario 1 moet dit allemaal plaatsvinden in de periode die nog resteert tot 1.0.
- De planning met andere onderdelen klimaatakkoord blijft zo veel mogelijk in tact
- Geen tussentijds beeld en geen mogelijke leer of aandachtspunten landelijk en regionaal
- Geen basis voor peer-to-peer deze zomer in regio en tussen regio
- Druk ligt op leveren RES 1.0, maar gaat ten koste van leer en ontwikkelproces
- Geen onnodige inzet van PBL omdat de analyse potentieel geen meerwaarde zou kunnen hebben vanuit oogpunt kwantiteit

Impact scenario op Route35 en advies:

- Geen PBL-analyse van Concept-RES en/of voorlopige Concept-RES dus geen basis voor inzet Route35
- Datum verdeelsystematiek moet veranderd worden

Scenario 4: Concept-RES 1 juni vertraagd naar 1 oktober en RES 1.0 vertraagd van 1 maart naar 1 juli 2021

De data van 1 juni Concept-RES en analyse PBL verplaatsen naar 1 oktober 2020, de verdeelsystematiek toepassen van 1 oktober 2020 naar 1 maart 2021 én RES 1.0 van 1 februari 2021 verplaatsen naar 1 juli 2021

In juli en augustus is er reces van raden, staten en algemeen besturen. Eerste reële optie voor de vertraagde democratische processen is in de loop van juni, juli en/of september. Reëel vertraging lijkt 1 oktober voor concept-RES. Dat heeft dan meteen impact op RES 1.0.

Plus:

- Beweging van onderop wordt serieus genomen, signalen uit regio's vinden gehoor wat leidt
- PBL Analyse voor concept-RES ogv hoe up-to-date/compleet de gegevensbasis. Hierdoor kansrijk dat voor de doorrekening diepgravend uitspraken door PBL gedaan kunnen worden
- Tijd voor participatie met volksvertegenwoordigers en samenleving mbt Concept-RES
- Input van PBL kan serieus worden meegenomen op weg naar RES 1.0, leerproces en RES-proces maximaal ondersteunen

Min:

- Termijnen van Klimaatakkoord m.b.t. Concept-RES, Verdeelsystematiek en RES 1.0 vertraagd met 4 maanden vanwege maatschappelijke omstandigheden
- Landelijke verkiezingen vinden plaats in maart 2021. Uitkomst ongewis, kabinet nog niet geformeerd op moment dat RES 1.0 naar raden, staten en algemeen besturen gaat.

- SDE mogelijk niet inzetbaar, verkennen of mogelijk andere instrumenten moet worden ontwikkeld om de doelen zoals opgenomen in het Klimaatakkoord te realiseren
- Decentrale overheden worden mogelijk door andere partners Klimaatakkoord ervaren als onbetrouwbare partner

Overig:

- Intensievere afstemming en samenwerking tussen RES en Omgevingswet is wenselijk met het oog op tijdige verankering in het instrumentarium van de Omgevingswet.
- Gezocht wordt naar manieren van versnellen van processen met het oog op vergunningverlening

Impact scenario op Route35 en advies:

- PBL analyse van Concept-RES vormt een goede basis voor eventuele inzet van Verdeelsystematiek,
- Datum verdeelsystematiek uit Klimaatakkoord toepassen moet verplaatst worden van 1 oktober 2020 naar 1 februari 2021

Scenario 5: 1 juni (voorlopige) concept-RES tussentijds toetsen op weg naar vertraagde concept-RES op 1 oktober en RES 1.0 vertraagd naar 1 juli 2021

1 juni leveren de voorzitters van de 30 RES'en in wat er is aan concept-RES voor peer-to-peer, Concept-RES verplaatsen naar 1 oktober 2020, verdeelsystematiek toepassen verplaatsen van 1 oktober 2020 naar 1 februari 2021 én RES 1.0 datum van 1 maart 2021 verplaatsen naar 1 juli 2021

1 juni 2020 leveren de voorzitters van de 30 RES-regio's conform afspraak een bespreekversie in bij NP RES welke deze samen met PBL zal analyseren op rode draden, leerpunten, belemmeringen en koppelkansen ten behoeve van collegiale afstemming in augustus/september.

Het is aan de voorzitter en stuurgroep om te bezien of en op welke wijze afstemming met individuele colleges'en/of raden, staten en algemeen besturen plaatsvindt.

NP RES organiseert een peer-to-peer gericht op leren wat de regio's helpt op weg naar de Concept-RES en wat het Rijk helpt om tijdig te werken aan belemmeringen en koppelkansen in wet- en regelgeving. Hiermee kan de kwaliteit van Concept-RES en RES 1.0 toenemen

Plus:

- Afspraken klimaatakkoord blijven in tact met wegen van maatschappelijke omstandigheden
- Waardering en ondersteuning voor regio's die concept-RES gereed hebben doordat er geanalyseerd wordt en peer-to-peer plaatsvindt
- Beweging van onderop wordt serieus genomen, signalen uit regio's vinden gehoor wat leidt
- Mogelijkheid om op grond van wat er ligt informeel bestuurlijk te interveniëren vooruitlopend op formele PBL-analyse en Route35
- De zomerperiode wordt benut om van elkaar te leren, systematisch de belemmeringen in verder te brengen die voortkomen uit het RES-proces vooruitlopend op de Concept-RES m.b.t. concept-RES, Verdeelsystematiek en RES 1.0 schuiven met 6 maanden op
- Tijd besluitvorming door volksvertegenwoordigers en participatie met samenleving mbt Concept-RES

- PBL Analyse voor concept-RES ogv hoe up-to-date/compleet de gegevensbasis. Hierdoor kansrijk dat voor de doorrekening diepgravend uitspraken door PBL gedaan kunnen worden
- Input van PBL kan serieus worden meegenomen op weg naar RES 1.0, leerproces en RES-proces maximaal ondersteunen

Min:

- Termijnen van Klimaatakkoord m.b.t. concept-RES, Verdeelsystematiek en RES 1.0 vertragen met 4 maanden vanwege maatschappelijke omstandigheden
- Landelijke verkiezingen vinden plaats in maart 2021. Uitkomst ongewis, kabinet nog niet geformeerd op moment dat RES 1.0 naar raden, staten en algemeen besturen gaat.
- SDE mogelijk niet inzetbaar, verkennen of mogelijk andere instrumenten moet worden ontwikkeld om de doelen zoals opgenomen in het Klimaatakkoord te realiseren
- Decentrale overheden worden mogelijk door andere partners Klimaatakkoord ervaren als onbetrouwbare partner

Overig:

- Intensievere afstemming en samenwerking tussen RES en Omgevingswet is wenselijk met het oog op tijdige verankering in het instrumentarium van de Omgevingswet.
- Gezocht wordt naar manieren van versnellen van processen met het oog op vergunningverlening

Impact scenario op Route35 en advies:

- PBL analyse van concept-RES vormt een goede basis voor eventuele inzet van Verdeelsystematiek
- Datum verdeelsystematiek uit Klimaatakkoord toepassen vertraagd van 1 oktober 2020 naar 1 februari 2021